Eduskunnan talousvaliokunnalle

Lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Innovaatiokeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13a luvun 2 ja 3 §:n muuttamisesta (HE 267/2022 vp)

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä.

Esityksessä ehdotetaan, että Business Finland Oy:n tehtäviin lisättäisiin osaajien maahanmuuton edistäminen. Tavoitteena on parantaa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen asiakkaiden yhdenvertaisuutta siten, että työnhakuprofiilin laatiminen olisi nykyistä helpompaa myös maahanmuuttajataustaisille työnhakijoille

Uudistuksella tavoitellaan myös sitä, että Business Finland Oy pystyisi uudistuksen jälkeen tukemaan nykyistä paremmin Business Finland -rahoituskeskuksen toimintaa rahoituspäätösten valmisteluun liittyvään asiakas- ja markkinatietojen keräämisessä ja osallistumaan rahoituskeskuksen lausuntojen esivalmisteluun kasvuyrittäjän oleskelu- ja jatkolupa-asioissa.

Suomen Yrittäjät tukee uudistusta. Suomessa on tällä hetkellä ja tulevina vuosina monissa asiantuntijatehtävissä ja myös rutiiniluontaisissa tehtävissä työvoimapula, joten osaajien maahanmuuton edistäminen osana Business Finland Oy:n tehtäviä tukee Suomen elinvoimaisuutta.

Yhä useammat maahanmuuttajat ovat myös yrittäjiä. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla merkittävä osa uusista perustettavista yrityksistä on maahanmuuttajataustaisen henkilön perustamia. Suomen on tuettava entistä ponnekkaammin myös maahanmuuttajayrittäjiä.

Suomen Yrittäjät haluaa uudistuksen yhteydessä kiinnittää huomioita seuraaviin asioihin.

1. Yritysten sparraukseen ja ohjaukseen ennen tukipäätöstä sisältyy riski, mutta myös mahdollisuus

Uudistuksessa korostetaan yritysten tasapuolista kohtelua. Valtiontalouden tarkastusvirasto on laillisuustarkastuskertomuksessaan jopa todennut, että sparraukseen sisältyy riski, että asiakkaita ei kohdella tasapuolisesti hallintolain edellyttämällä tavalla.

Lain muutoksen jälkeen Business Finland Oy ei antaisi yksityiskohtaista neuvontaa tai arvioisi hankkeen rahoitettavuutta koskien yksittäisten yritysten rahoitushakemusta tai yhteishankkeeseen liittyviä rahoitushakemuksen rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvan rahoituksen osalta.

Monesti yritykset, myös maahanmuuttajien perustamat yritykset, kuitenkin toivovat, että ELY-keskuksen ja Business Finlandin asiantuntijat olisivat ”kanssakulkijoita” yritysten kasvussa. Yhdessä sparraus ja mahdollisuuksien etsiminen on huomattavasti helpompaa.

Liian erikseen toimiminen aiheuttaa myös väärinymmärryksiä ja jopa sen, että yrityksen mahdollisuuksia tulkitaan selkeästi väärin. Menneet talousluvut eivät aina kuvaa tulevaisuuden mahdollisuuksia. Siksi on tärkeää, että uudistus ei merkitse asiakkaiden suuntaan palvelun tason heikennyksiä eivätkä uudistukset hankaloita toiminnan asiakaslähtöisyyttä.

2. Työmarkkinatori on merkittävä uusi palvelu sekä työttömille että työvoimaa hakeville yrityksille – kunhan kaikki työhön halukkaat pääsevät tarjoamaan osaamistaan

Työmarkkinatori tarjoaa uutena palveluna henkilöasiakkaalle mahdollisuuden laatia ja julkaista työnhakuprofiili. Se on kuitenkin edellyttänyt palvelualustalle kirjautumista vahvan sähköisen tunnistautumisen avulla. Nykyisin ulkomaalaisille tarkoitetut sähköisen tunnistautumisen välineet eivät täytä vahvalle tunnistautumiselle säädettyjä kriteereitä.

Suomen Yrittäjät pitää erittäin kannatettavana, että työnhakuprofiilin laatiminen ja julkaiseminen olisi jatkossa mahdollista myös muille kuin niille henkilöille, joilla on mahdollisuus saada Suomessa tarjolla oleva ja Suomen viranomaisten palveluissa käytettävissä oleva Suomessa sovellettavan lainsäädännön mukainen vahvan sähköisen tunnistamisen väline.

Lisäksi uudistuksessa mainittu oikeus saada Maahanmuuttovirastolta tietoja, jotka ovat välttämättömiä rahoituskeskuksen lausuntojen antamiseksi kasvuyrittäjän jatkolupa-asioissa, on kannatettavaa.

3. Kansainvälisen osaajan määritelmän selkiyttäminen helpottaa tulosten mittaamista

Jotta voimme tarkastella uudistuksen tuloksellisuutta, esimerkiksi Talent Boost -toiminnon osalta kaivataan selkää määritelmää sille, kuka on ”kansainvälinen osaaja”. Puhutaanko jo Suomessa asuvista maahanmuuttajista vai tänne vasta tulevista, ulkomaalaisista opiskelijoista, korkeakoulutetuista ulkomaalaistaustaisista vai kaikista edellä mainituista? Talent Boost -toimintoon olisi tarkoituksenmukaista saada enemmän läpinäkyvyyttä ja siten pystyisimme paremmin mittaamaan toiminnan vaikuttavuutta.

4. TE2024 uudistus on saatava toimimaan myös kansainvälisen osaajan näkökulmasta

Vuoden 2025 alussa Suomessa toteutetaan Työvoima- ja elinkeinopalvelujen uudistus. Uudistuksen myötä kuntien vastuu työllisyyden hoidosta lisääntyy merkittävästi.

Kansainvälisten osaajien houkuttelu Suomeen merkitsee usein valtakunnallisia toimenpiteitä. On tärkeää, että Work in Finland -toimintoja hoidetaan yhdessä ja tiiviissä yhteistyössä kuntien ja valtion kesken jatkossakin (KEHA-keskus, ELY-keskukset, kuntien alaisuuteen tulevat TE-toimistot ja Business Finland) kanssa.

Kuntien ja alueiden roolia kotoutumisessa ja työllistymisen edistämisessä ei sovi unohtaa. Kuntatasolla kansainväliset osaajat kuitenkin otetaan vastaan (asumispalvelut, puolison työnsaannin mahdollisuudet jne.) ja kuntien henkinen ilmapiiri vaikuttaa ratkaisevasti siihen, miten kotoutuminen onnistuu.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Harri Jaskari
Johtaja

Aicha Manai
Verkostopäällikkö